

A NÉVNAP

A Lipót-körút végén, a Margit-híd fejénél ültem a 16-os villamosra. Szép sárga, újonnan festett kocsi volt, ragyogott a tisztaságtól. A kalauz ruhája vadonatúj, ő maga elegáns mozdulattal lyukasztotta a jegyet, finoman kérdezte, hogy egyenest, vagy átszállót parancsolok-e. Ejnye, de szép lett az élet, gondoltam magamban. Kényelmesen elhelyezkedtem. Alig volt valaki a kocsiban, egyik lábamat a másikra vettem, úgy utaztam, mint egy Mercedesben.

Tavaszi napsugár simogatta, nem égette, csak melengette az arcomat. A Kúriánál kissé megnépesedett a kocsi. Finom urak és dámák lepték el a padokat. Velem szemben két gyönyörű szőkefürtű, kékszemű, hófehér ruhába pakkolt kisleányka telepedett le. A nevelőnő állva maradt, belekapaszkodott a szép, új, sárga szíjak egyikébe és féltő gonddal vigyázott a gyermekekre.

Az egyik kövérkés volt, a másik sápadt, átlátszó, törekeny, vérszegény. Beszélgettek.

— Holnap okvetlen eljőjj, mert örök harag...

— No, hallod, ha mondom...

A kövérkés kislány mondta ezt és nagy szeme kitágult, az arca méltatlankodó kifejezést öltött. Hogy valaki az ő szavában kételkedhetik!

— Azért! — folytatta a sovány.

— Sokan lesznek nálad?

— Tizenkét meghívót küldtem szét — felelte a gyermek és felbigygyesztette szájacskáját. — Nagyon megválogattam. A névnapomra csak a legintimebbek... természetes, úgy-e?

A másik komolyan biccentett. Aztán hirtelen megkérdezte:

— Hány éves vagy, Baby?

— Tíz.

— Igen. És mit kapsz a névnapodra?

A kis sovány arcocska kigyulladt.

— Sokat töprengtünk ám ezen. Apuka is mást akart, anyuka is...

— Az jó — nevetett a kövérkés. — Mind a kettőt válaszd!

A soványka gúnyosan mosolygott.

— Nem izgat a dolog. De kitaláltam valamit, ami egy névnaphoz méltó. Tudod, Mady, már hat hét óta hízőkúrával gyötörnek.

— Szegény! — sajnálkozott a kövérkés.

— Rettenetes.

— Borzasztó.

A vérszegény Baby égre fordította a szemét, mint egy kis martir. Egyideig sajnáltatta magát, aztán kacagva megszólalt:

— No de én kitaláltam. Már bele is mentek a szülők. A névnapomon

megengedik, hogy oly keveset egyem, amennyit csak akarok. Ha úgy tetszik, hát semmit.

— Jaj! — kiáltott a másik.

— Ha úgy tetszik, hát semmit — ismételte ragyogó, büszke, diadalmas arccal a kis Baby és körülnézett a kocsiiban, hogy hallották-e, milyen boldog névnapja lesz neki.

A másik vörös lett az irígységtől.

* * *

A dunaparti korzón kiürült a kocsi. Az Erzsébet-hídig majdnem egyedül ültem a szép, fényes, sárga villamoson. Tele voltam tavasszal, jókedvvel és illatokkal, amiket a korzóra siető asszonyok és urak hagytak maguk után. A Dunán fehér propellerek uszkáltak, a rakodóparton feltűntek a hordóba ültetett oleanderek és azaleák. A vár és a Gellért-hegy orgonabokrok lila palástjában pompázott. Hiába, a tavasz! Mégis szép az élet! Mindenkinék hoz néha-néha valami kis boldogságot. Még a szegény, vérszegény, hízókúrán kínlódó kis Babynek is hoz. Az aranyos, meleg, vigasztaló, kárpótló, kegyelmes élet.

Majdnem hangosan nevettem.

A Baross-utcában újra népesedni kezdett a kocsi. Nem olyan finom, elegáns és jószagú emberek ezek, mint a Dunaparton, de nem is ellen-szenvesek. Kicsit lökdösik egymást és a vásárcsarnokból hozott salátás-, spárgás-, burgonyás- és hagymás-szatyrok számára a pad alatt kissé gorombán keresik a helyet. A kalauz csak röviden kérdezte:

— Átszálló?

A kocsi nagyokat zökkent. A korzón pedig olyan szép símán, lágyan, szinte gyengéden siklott a sineken.

Mindig több és több ember kapaszkodott fel a kocsira. A kalauz sokszor túlságos korán lecsöngetett. Összeszidták. Amaz gorombán válaszolt. — Ejnye, de megváltozott ez az ember — gondoltam magamban csodálkozva.

A Kálvária-téren túl már tűrhetetlenné lett az atmoszféra. Kimentem a hátsó perronra, hogy a szél kissé keresztüljárja és meghűsítse verejtékező homlokomat.

A perronon két maszatos, kócos, feketeszemű, göndörfürtű leánya húzódott meg a sarokban. Az egyik kövérkés volt, a másik sovány, aszott, beteges. Olyan volt, mintha pincében csirázott volna ki, hosszúra, vékonyra, majdnem átlátszóra. De a szeme ragyogott, a nyelve pergett, a kezével hadonászott és görcsösen szorongatott a hóna alatt nagy, barnapiros kenyeret.

A két gyerek beszélgetett.

— Mennyit keressz az újsággal, Juli?

— Kétszáztól négyszázig.

— Négyszázig? — ismételte sóváran a másik.

— Attól függ, hogy kapok-e mindjárt villamost, amelyre felugorhatom. Ha idejében odaérek...

— A fiúk megelőznek...

— Ha éppen kapnak villamost... — válaszolt a másik és ajkát meg-

vetőleg felbiggyesztette. — De én is felugrom a villamosra, akárhogyan szalad.

— Én is — felelt a másik.

— De holnap nem lesz lap.

— Elég rossz.

— Nekem éppen jól jön. Holnap lesz a nevemnapja, Mari.

A másik kedélyesen meghúzta a Juli fülét.

— Isten éltessen!

— Köszönöm.

Egy keveset hallgattak. Julika a kenyeret szagolgatta. A másik hirtelen megszólalt:

— Mit kapsz a névnapodra?

A soványka arcát elöntötte a vér. Körülnézett, hogy hallotta-e valaki a kérdést.

A perronon senki sem érdeklődött. Egy ember az újságot nézte. A tőzsdei árfolyamokat. A másik a rongyos vászonkofferjára vigyázott. Csak egymagam vártam kíváncsian a feleletet. A soványka ezt észrevette és szinte nekem mondta ragyogó, büszke, diadalmas arccal:

— Anyám megengedte, hogy holnap annyit ehessenek ebből a kenyérből, amennyit csak akarok.

— Jaj! — kiáltott a másik.

Juli körülnézett, hogy hallotta-e valaki, milyen boldog névnapja lesz neki. Aztán gőgösen megismételte:

— Annyit ehetek belőle, amennyi belém fér. Ha jól esik...

— Megeheted az egészet? — kérdezte a másik sóvár epekedéssel, sok kétkedéssel, ugrató szándékkal, egy kis gyűlöléssel.

— Az egészet, ha éppen kedvem tartja.

A másik vörös lett az irigységtől.

* * *

A Köztemető-úton leszálltam a villamosról. A nap aranyba, fénybe, melegbe fűrésztötte az életet. Hiába, gyönyörű az élet. Mindenkinek ad olykor-olykor valami kis boldogságot, szépséget, felejtetőt, mámorítót az aranyos, meleg, kegyelmes jó élet.

Surányi Miklós.